

DURAJ RECK
KANCELARIA ADWOKACKA

Fundacja rodzinna
vademecum

Fundacja rodzinna

vademecum

Spis treści

1. Wstęp – informacje ogólne, ratio legis unormowań	3
2. Specyfika fundacji rodzinnej	4
3. Cele fundacji rodzinnej – ogólne i szczegółowe	5
4. Procedura utworzenia fundacji	7
5. Fundacja rodzinna a CIT – uwagi ogólne	9
6. Fundacja rodzinna a stawka sankcyjna	10
7. Fundacja rodzinna ukryte zyski	11
8. Fundacja rodzinna a PIT oraz inne podatki (wzmianka)	11
9. Audyt w fundacji rodzinnej oraz sprawozdawczość (wzmianka)	13
10. Podsumowanie	14
BIBLIOGRAFIA	15

1. Wstęp – informacje ogólne, ratio legis unormowań

Fundacja rodzinna budziła ożywiony dyskurs wśród przedstawicieli doktryny jeszcze na etapie formowania się aktualnych¹ zrębów regulacji prawnej². Takiej postaci zafascynowanie nie może jednak dziwić wobec ambitnego celu, jaki prawodawca przewidział fundacjom rodzinnym, a którym jest stworzenie instytucji prawnej, zezwalającej na zadbanie o przyszłość zgromadzenia majątku - by uniknąć jego rozdrobnienia za życia lub po śmierci właściciela³. Innymi słowy, fundacja rodzinna (czy też F.R.) ma służyć jako dogodne narzędzie przekazywania majątku, w sposób zgodny z wolą właściciela.

Słusznie dostrzegano, że dotychczasowe regulacje prawne nie zawierały komplementarnych mechanizmów, które „sprzyjałyby budowaniu wspólnych instrumentów dla całej rodziny w kontekście korzyści jakie wynikają z przedsięwzięć gospodarczych”, zaś tego rodzaju brak stanowił „przeszkodę do planowania sukcesji, która mogłaby sięgać kilku a może i kilkunastu pokoleń⁴.”

Wypełnieniu tej luki prawnej służyć ma obecnie przyjęta 26.1.2023 r. Ustawa o fundacji rodzinnej⁵ (dalej: FundRUst), obowiązująca od 22.5.2023 r. Wzmiankowany akt reguluje organizację i funkcjonowanie fundacji rodzinnej (art. 1), a zatem osoby prawnej, utworzonej w celu gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów (osób fizycznych lub organizacji pożytku publicznego). Szczegółowy cel fundacji rodzinnej określa fundator w statucie (art. 2 ust. 1). Definicja ta, nad wyraz ogólna, prowokuje do dalszych rozważań nad kształtem i celem opisywanego typu osoby prawnej⁶, zgoła odrębnego od innych podmiotów typu fundacyjnego, w szczególności fundacji, znanej z ustawy z 6.4.1984 r. o fundacjach⁷ pod kątem konstrukcji i prawnego przeznaczenia⁸.

1 Historyczne ślady uregulowań co do fundacji rodzinnych można odnaleźć jeszcze w prawie rzymskim (M. Wójcik, Pojęcie i typy fundacji w prawie rzymskim, Roczniki Nauk Prawnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2000, tom X, Z. 1, s. 17-19; M. Kulas, Ustawa o fundacji rodzinnej. Założenia i perspektywy projektu, Krakowski Przegląd Notarialny 2021/3, s. 55 i n).

2 J. Waszczuk-Napiórkowska, Ocena rządowego projektu ustawy o fundacji rodzinnej (druk nr 2798), Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych 2022/4, s.157-165.

3 Druk Sejmowy nr 2798 Rządowy projekt ustawy o fundacji rodzinnej, s. 3-4.

4 Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, Fundacja rodzinna. Zielona Księga, Warszawa 2019, s. 16.

5 Dz.U. z 2023 r. poz. 326.

6 Oczywiście, złożone opracowanie ma charakter wyłącznie przekrojowy. Fundacja rodzinna z istoty swojej dotyka wielu zagadnień, związanych z prawem spadkowym, podatkowym, kwestiami odpowiedzialności za zobowiązania fundatora, odpowiedzialności cywilnej i karnej wewnątrz struktur fundacji (w kontekście tych ostatnich zagadnień - K. Skrzeczko, Prawne aspekty funkcjonowania fundacji rodzinnej, Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych 2023/2).

7 Dz.U. z 2023 r. poz. 166.

8 J. Bieluk, Możliwość zastosowania instytucji fundacji rodzinnej w rolnictwie, Przegląd Prawa Rolnego 2023/1, s. 81. W tym miejscu należy wskazać, że fundacja, o której mowa w ustawie z 1984 r. „może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej” (art. 1 ustawy z 1984 r.) - w przeciwieństwie do fundacji rodzinnej, której szczegółowy cel określa fundator w statucie (art. 2 ust. 1 FundRUst).

2. Specyfika fundacji rodzinnej

Można zaryzykować stwierdzenie, że regulacje dotyczące fundacji rodzinnej stanowią mechanizm konkurencyjny dla tradycyjnych metod przekazywania majątku znanych z krajowego porządku prawnego⁹. Jak obrazowo podaje się w piśmiennictwie: „Najprościej wyobrazić sobie zastosowanie fundacji rodzinnej, gdy w >>buty<< dotychczasowego właściciela mienia podlegającego sukcesji, wstawimy fundację rodzinną”¹⁰. W takim kształcie fundacja rodzinna może zostać uznana za „istotne uzupełnienie prawa spadkowego w zakresie sukcesji firm rodzinnych”¹¹ (których, jak podaje się w opracowaniach, jest w Polsce ponad 830 tysięcy¹²). Z ostrożności można wskazać, że majątek fundacji rodzinnej stanowi masę odrębną od masy spadkowej. W odniesieniu do fundacji rodzinnej ustanowionej w testamencie na fundację rodzinną przejść może natomiast zobowiązanie z tytułu zachowku¹³. Z drugiej strony, nie ulega wliczeniu jako substrat określania zachowku majątek fundacji rodzinnej ustanowionej za życia fundatora, w sytuacji, gdy do wniesienia funduszu założycielskiego do fundacji rodzinnej doszłoby na więcej niż 10 wstecz od otwarcia spadku (chyba że fundacja ta jest spadkobiercą)¹⁴ czy chociażby w okresie, gdy spadkobierca nie miał zstępnych (w odniesieniu do zachowku należnego zstępemu - z wyjątkiem sytuacji, gdyby przekazanie nastąpiło na mniej niż 300 dni przed jego urodzeniem) bądź w okresie przed zawarciem związku małżeńskiego. Gdyby jednak doszło do zwrotnego przeniesienia mienia, innego niż fundusz założycielski¹⁵, podówczas majątek ten z powrotem stałby się własnością wnoszącego i z powrotem podlegałaby tym samym przepisom co do dziedziczenia i co do zachowku.

Fundacja rodzinna, mimo silnego związku z aktami kreującymi po stronie fundatora, jest bytem odrębnym, zarówno w stosunku do niego, jego majątku¹⁶ (w szczególności: nie istnieje odpowiedzialność fundatora¹⁷ za zobowiązania fundacji rodzinnej – art. 16 FundRUst), mimo że fundator posiada określone uprawnienia i obowiązki w stosunku do fundacji rodzinnej o charakterze niezbywalnym (art. 13 FundRUst)¹⁸.

Takiej postaci odrębność pod kątem organizacyjnym i majątkowym wynika z posiadania przez fundację rodzinną przymiotu osobowości prawnej (art. 2 ust 1 FundRUst) –

9 P. Blajer, Rozdział I kwestie zasadnicze związane z fundacją rodzinną, [w:] Fundacja rodzinna. Pytania i odpowiedzi, Warszawa 2023, s. 27-28.

10 A. Krysiak, Fundacja rodzinna - nowy instrument prawny w sukcesji mienia, Temidium 2023, nr 3, s. 32.

11 J. Bieluk, Możliwość zastosowania instytucji fundacji rodzinnej w rolnictwie..., s. 81.

12 M. Mółka, M. Strożek-Kucharska, Fundacja rodzinna na tle innych fundacji? Przyczynek do dyskusji, Przegląd Prawa Publicznego 2023, nr 12, s. 120.

13 Odpowiedzialność fundacji rodzinnej z tytułu zachowku jest subsydiarna – art. 1000 § 4 KC.

14 Art. 994¹ § 1 KC.

15 Przy czym w przypadku likwidacji fundacji możliwy jest zwrot także mienia wniesionego na fundusz założycielski.

16 P. Blajer, Pytanie nr 37 Za jakie zobowiązania fundatora będzie odpowiadała fundacja rodzinna?, [w:] P. Blajer (red.), Fundacja rodzinna. Pytania i odpowiedzi, Warszawa 2023, s. 57.

17 Oraz członków zarządu, jeśli chodzi o zobowiązania prywatnoprawne. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe natomiast wynika z art. 116a Ordynacji Podatkowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383, OrdPU).

18 Z uwagi na niezwykły charakter, świadczenia te nie podlegają egzekucji – art. 831 § 1 pkt 3 Ustawy z 17.11.1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550), w przeciwieństwie np. do uprawnień beneficjentów, w zależności od ich rodzaju.

zyskiwanej po wpisie do rejestru fundacji rodzinnych (art. 4 ust. 1 FundRUst). W tym zakresie fundacja rodzinna sama nabywa mienie (także np. drogą dziedziczenia testamentowego – art. 927 § 3 KC), pozywa oraz jest pozywana, zaciąga zobowiązania oraz realizuje je¹⁹, a także – co do zasady – nie odpowiada za zobowiązania, które obciążałyby samego fundatora powstałe po ustanowieniu fundacji²⁰.

3. Cele fundacji rodzinnej – ogólne i szczegółowe

Zasadniczą zaletą fundacji rodzinnej jako takiej jest pozostawienie fundatorom szerokiej autonomii w zakresie kształtowania jej istnienia, bieżącego prowadzenia i zakończenia za sprawą statutu²¹. To bowiem fundator (lub fundatorzy – art. 12 ust. 1 FundRUst²²) – będący osobą fizyczną o pełnej zdolności do czynności prawnych (art. 11 FundRUst) – powołuje do życia fundację rodzinną w akcie założycielskim lub w testamencie i wyposaża ją w majątek²³, oraz nadaje jej kontury i cel przez ustalenie statutu, sporządzonego w formie aktu notarialnego (art. 26 Ustawy). Tym samym, samo istnienie, sens i cel fundacji rodzinnej będzie zależało od woli fundatora, tak jak i zasady dysponowania zgromadzonego w strukturze fundacji majątkiem. Jedynie na zasadzie przykładu można podać, że celem tym może być chociażby utrzymanie zstępnego, zapewnienie mu możliwości dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa.

Aktywność fundacji rodzinnej sprowadza się zasadniczo do realizacji celu określonego przez fundatora, gromadzenia i przekazywania majątku. Na etapie prac legislacyjnych przewidziano wręcz zakaz podejmowania przez fundację rodzinną działalności gospodarczej dla minimalizacji ryzyka oraz skupienia fundacji rodzinnej na ochronie mienia i interesów beneficjentów²⁴. Ostatecznie, zezwolono na prowadzenie przez fundację rodzinną działalności gospodarczej na ściśle określonych zasadach. Preferencyjnie pod kątem podatkowym potraktowano w szczególności działalność gospodarczą w zdefiniowanym przez FundRUst zakresie²⁵.

19 A. Krysiak, Ustawa o fundacji rodzinnej, Warszawa 2023, s. 9-10.

20 Odpowiada natomiast za te powstałe do dnia ustanowienia fundacji – art. 8 ust. 1 FundRUst. Wyjątek stanowi odpowiedzialność z tytułu alimentów – w tym aspekcie fundacja rodzinna odpowiada za zobowiązania alimentacyjne fundatora (gdyby egzekucja z jego majątku okazała się bezskuteczna).

21 R. Adamus, Art. 2. Osobowość prawna [w:] Fundacje rodzinne. Komentarz pod red. R. Adamusa, P. Steca, Warszawa 2024, s. 39.

22 Nie istnieje możliwość powołania fundacji przez dwóch fundatorów, gdy fundacja ustanawiana jest w testamencie. Polskie prawo spadkowe nie zna bowiem instytucji testamentów wspólnych.

23 Już tutaj należy wskazać, że wniesienie wkładu pieniężnego na fundusz założycielski i dokonywanie darowizn na rzecz fundacji rodzinnej nie powoduje powstania obowiązku podatkowego, w przeciwieństwie do sytuacji spółek (K. Karaś, Czy wniesienie składników majątkowych do fundacji rodzinnej stanowi przychód? Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych 2023/12, s. 98 i n.).

24 A. Turska-Tomczykowska Działalność gospodarcza – proces legislacyjny [w:] P. Tomczykowski (red.), Fundacja rodzinna. Aspekty prawne i podatkowe. Komentarz pod red. P. Tomczykowskiego, Warszawa 2023, s. 18.

25 Katalog tych pól aktywności zawiera art. 5 FundRUst. Z istotniejszych należy wskazać działalność w zakresie: 1) zbywania mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia; 2) **najmu, dzierżawy** lub udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie; 3) **przystępowania do spółek handlowych**, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających swoją siedzibę w kraju albo za granicą, a także uczestnictwa w tych spółkach, funduszach, spółdzielniach oraz podmiotach; 4) **nabywania i zbywania papierów wartościowych**, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze; 5) **udzielania pożyczek**: a) spółkom kapitałowym, w których fundacja rodzinna posiada udziały albo akcje, b) spółkom osobowym, w których fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik, c) beneficjentom 6) obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej. W zakresie powiązonym z gospodarstwem rolnym możliwe jest prowadzenie dalszej działalności (punkt 7 i 8).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na sposób, w jaki następuje realizacja trzech ustawowo założonych celów fundacji rodzinnej, mianowicie: gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na ich rzecz. I tak:

- gromadzenie mienia oznacza w istocie powiernictwo zarządcze, jakie fundacja sprawuje nad mieniem powierzonym przez fundatora. W tym zakresie fundator może wnieść do fundacji dowolne składniki majątku oraz zarządzać nimi bezpośrednio (wchodząc w skład zarządu) lub pośrednio (przez wydawanie poleceń zarządu)²⁶. W szczególności, możliwe jest wniesienie mienia do fundacji rodzinnej w drodze darowizny albo spadku (art. 28 ust. 2 FundRUst);
- zarządzanie – dokonywanie odpowiednich czynności faktycznych i prawnych w związku z powierzonym mieniem, dostosowanych do jego charakteru (inne czynności fundacja rodzinna będzie mogła przedsięwziąć w stosunku do nieruchomości, inne w odniesieniu do akcji). Określa się nie bez słuszności, że w statucie powinien zostać określony cel szczegółowy fundacji rodzinnej, spójny z elementami wnoszonego do niego mienia i wizji fundatora co do kierunków sprawowania zarządu²⁷;
- spełnienie świadczenia na rzecz beneficjentów - można założyć, że stanowi to cechę szczególną fundacji rodzinnej, podwalinę jej istnienia. Prawa i obowiązki beneficjenta są z zasady niezbywalne²⁸. Jedynie w szczególnych sytuacjach fundacja rodzinna nie będzie uprawniona do zrealizowania świadczenia (np. gdy ze sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy wartość aktywów fundacji jest niższa niż wartość jej zobowiązań - art. 18 FundRUst).

Najczęściej przyjmuje się, że świadczeniem w ujęciu art. 2 ust. 1 i 2 FundRUst będzie przede wszystkim wypłata środków pieniężnych, wydanie składnika majątku, praw lub oddanie ich do korzystania. Postać możliwych do spełnienia świadczeń w istocie stanowi materię statutową²⁹, podobnie jak i warunki lub terminy, od których uzależnione będzie spełnienie świadczenia przez fundację rodzinną³⁰. Również i określenie listy beneficjentów zależy od woli fundatora, z tym że beneficjentem może być jedynie organizacja pożytku publicznego lub osoba fizyczna (art. 30 ust. 2 i 1 FundRUst). Możliwe jest też, że (choćby i jedynym³¹) beneficjentem fundacji będzie sam fundator, jeśli tak stanowi statut (na co zezwala art. 30 ust. 2 FundRUst) czy też, tylko tytułem przykładu, osoba pozostająca z nim w nieformalnym związku, dzieci z poprzednich mał-

26 A. Kappes, Inne czynności powiernicze [w:] Prawo zobowiązań - umowy nienazwane. System Prawa Prywatnego tom 9 pod red. W. J. Katnera (red.), Warszawa, s. 433.

27 A. Krysik, Fundacja rodzinna - nowy instrument..., s. 34.

28 A. Krysik, Ustawa o fundacji rodzinnej. Komentarz, wyd. 2, 2025, Legalis, Art. 39.

29 D. Kłosowicz, Świadczenie fundacji rodzinnej jako transakcja kontrolowana, Przegląd Podatkowy 2023/10, s. 48.

30 Art. 34 ust. 1 FundRUst. Nie istnieje prawne przeciwskazanie co do tego, aby warunki otrzymania świadczenia z fundacji rodzinnej było np. zamążpójście, osiągnięcie dorosłości, ukończenie studiów.

31 Gwoli uzupełnienia – nie istnieje prawny zakaz łączenia w jednej osobie trzech funkcji: fundatora, beneficjenta oraz członka zarządu fundacji rodzinnej.

żeństw³², osoba trzecia. Fundator jest władny także do określenia przeznaczenia majątku fundacji w związku z jej rozwiązaniem (w braku postanowień statutowych w przypadku rozwiązania fundacji za życia fundatora, fundator jest wyłącznie uprawniony do otrzymania mienia w związku z rozwiązaniem fundacji – art. 103 ust. 1 FundRUst).

Widoczne jest zatem, że fundacja rodzinna stanowi formę elastyczną, pod kątem kreowania jej wewnętrznego ładu, w perspektywie korzyści dla samego fundatora lub innych wskazanych statutem beneficjentów. Nie oznacza to jednak, że całość instytucji prawnej fundacji rodzinnej pozostawiono uznaniu fundatora. W szczególności istnieje ściśle uregulowana prawnie procedura rejestracji.

4. Procedura utworzenia fundacji

Pierwszym krokiem do powołania fundacji rodzinnej do życia jest złożenie oświadczenia o jej ustanowieniu - w akcie założycielskim albo testamencie (art. 21 ust. 1 FundRUst) **złożonych w formie aktu notarialnego**. W tym momencie powstaje fundacja rodzinna w organizacji, posiadająca swoją odrębność, możliwość zarządzania we własnym imieniu posiadany majątek, nabywania praw rzeczowych, zaciągania zobowiązań (**art. 23 ust. 1 i 3 FundRUst**). Z natury rzeczy fundacja rodzinna w organizacji jest bytem niepełnym (nie posiada osobowości prawnej³³) tymczasowym, który ustaje w momencie sporządzenia wpisu do rejestru fundacji rodzinnych, prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowskie Trybunalskim (art. 4 ust. 1 i 2 FundRUst) lub też ulega rozwiązaniu, gdyby w ciągu sześciu miesięcy od dnia sporządzenia aktu założycielskiego lub od ogłoszenia testamentu nie doszłoby do zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru (art. 85 FundRUst).

W myśl art. 24 FundRUst, dla skutecznego utworzenia fundacji rodzinnej, poza stworzeniem aktu założycielskiego, niezbędne jest dopełnienie dalszych czynności w postaci: ustalenia statutu, sporządzenia spisu mienia (w którym zamieszcza się proporcję wartości mienia wnoszonego do fundacji rodzinnej przez każdego z fundatorów lub fundację rodzinną, art. 28 FundRUst)³⁴, ustanowienia organów fundacji rodzinnej³⁵, wniesienia funduszu założycielskiego, wpisania fundacji do rejestru. Na szczególną uwagę zasługują w tym względzie zagadnienia związane z ustaleniem statutu oraz wniesieniem funduszu założycielskiego.

32 W tym wypadku można zastrzec, że przedmioty przypadające małoletniemu beneficjentowi nie będą objęte zarządem sprawowanym przez rodziców - art. 33 FundRUst.

33 Stanowi za to przykład tzw. ułomnej osoby prawnej z art. 33¹ § 1 KC - K. Górniak, Odpowiedzialność fundacji rodzinnej za zobowiązania fundatora, *Krakowski Przegląd Notarialny* 2023/3, s. 25.

34 Aktualizowanie spisu mienia jest natomiast obowiązkiem zarządu fundacji rodzinnej - art. 27 ust. 3 FundRUst.

35 Istotne jest wskazanie, że w fundacji rodzinnej funkcjonują organy o charakterze obligatoryjnym (zarząd, zgromadzenie beneficjentów), quasi-obligatoryjnym (rada nadzorcza, której powołanie nie jest wymagane, z wyjątkiem sytuacji, gdy liczba beneficjentów przekracza 25) i fakultatywnym (przewidziane przez statut). Dla porządku wyводу należy wskazać, że organem fundacji rodzinnej nie jest w szczególności fundator, aczkolwiek posiada on swoje określone prawa względem fundacji rodzinnej o niezbywalnym charakterze (art. 13 ust. 1 FundRUst). Ustawodawca pozostawia szerokie pole swobody w kreowaniu struktur organów i ich wewnętrznego porządku (G. Gura, Art., 46, w: R. Adamus, P. Stec (red.), *Fundacje rodzinne. Komentarz*, wyd. 1, 2024, Legalis, Nb. 3.)

Statut zdefiniować można jako podstawowy dla istnienia, kształtu oraz celu fundacji rodzinnej akt³⁶. Do koniecznych elementów statutu należą: określenie nazwy fundacji rodzinnej, siedziby, celu, czasu trwania, zasad zmiany statutu, a także wyznaczenie listy beneficjentów i zakres przysługujących im uprawnień (co, nierzadko, dzieje się poprzez sporządzenie odrębnego dokumentu, np. regulaminu), zasad powoływania i odwoływania oraz uprawnień i obowiązków członków organu fundacji rodzinnej i zasad reprezentacji fundacji rodzinnej. Oprócz tego, statut może zawierać także i inne postanowienia, w tym choćby wytyczne inwestora dotyczące inwestowania majątku fundacji rodzinnej (art. 26 ust. 3 FundRUst).

Wniesienie funduszu założycielskiego nastąpić musi przed wpisaniem do rejestru fundacji rodzinnych (gdy mowa o fundacji ustanowionej w akcie założycielskim) lub w terminie dwóch lat od wpisania (w przypadku fundacji powołanej do życia przez testament). Minimalna wysokość funduszu to 100.000 zł (art. 17 FundRUst). Prawdawca jednocześnie nie określa, jakiej postaci mienie należy wnieść. Przyjmuje się, że są to w szczególności: **środki pieniężne, prawa udziałowe w spółkach, ruchomości i nieruchomości czy papiery wartościowe**³⁷. Mienie przekazane na rzecz fundacji rodzinnej na pokrycie funduszu założycielskiego nie podlega zwrotowi na rzecz fundatora, z wyjątkami zastrzeżonymi w ustawie (art. 20 FundRUst) – np. w przypadku rozwiązania fundacji za życia fundatora (art. 103 FundRUst).

Dalszym obowiązkiem fundatora³⁸ jest zgłoszenie fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych (art. 114 ust. 1 FundRUst). Takiej postaci zgłoszenie stanowi jednocześnie wniosek o wpis do rejestru za pomocą urzędowego formularza. Reakcją sądu na przedłożony wniosek zbadanie załączonej dokumentacji pod kątem formy i treści, prawidłowości danych, w szczególności pod kątem imion, nazwisk, numerów PESEL, nazw firm, NIP oraz REGON. Na podstawie wydanego następnie postanowienia przez Sąd następuje wpis do prowadzonego elektronicznie rejestru fundacji rodzinnych. Z tym momentem fundacja uzyskuje osobowość prawną (art. 4 ust. 1 Ustawy).

Opisane powyżej zagadnienia nie wyczerpują całej złożoności omawianej instytucji prawnej. Jednym z zagadnień, na które należy zwrócić szczególną uwagę przy przedstawianiu konturów prawnych fundacji rodzinnej jest jej pozycja podatkowa.

36 A. Krawczyk, R. Adamus, Art. 26. Statut fundacji [w:] Art. 26. Statut [w:] Fundacje rodzinne. Komentarz, pod red. R. Adamusa, P. Steca (red.), Warszawa 2024, s. 142.

37 R. Trzeciakowski, Art. 17 [w:] P. Grabowski, D. Leszczyk, Ustawa o fundacji rodzinnej. Komentarz, Warszawa 2023, Legalis, Nb. 2 oraz 1.

38 Lub też zarządu fundacji, gdy mowa o fundacji ustanowionej w testamencie.

5. Fundacja rodzinna a CIT – uwagi ogólne

Fundacja rodzinna posiada szczególną pozycję podatkową w regulacjach ustawy z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2805, dalej: PDOPrU)³⁹.

Punktem wyjścia do rozważań jest art. 6 ust. 1 pkt 25 PDOPrU, wedle którego fundacja rodzinna zwolniona jest z omawianego podatku. Zasadą jest zatem, że założenie fundacji rodzinnej i przekazania jej rzecz majątku jest nieopodatkowane, tak na poziomie samej fundacji, jak i jej fundatorów⁴⁰. Szczególnie istotne jest to, że zwolnienie, o którym mowa obejmuje także prowadzenie działalności gospodarczej fundacji rodzinnej - w zakresie, w którym FundRUst zezwala na jej prowadzenie (art. 5 FundRUst)⁴¹.

Zwolnienie z art. 6 ust. 1 pkt 25 PDOPrU nie ma charakteru absolutnego. Nie będzie obejmowało w szczególności tzw. podatku od przychodu z budynków. Dlatego też fundacja rodzinna, która posiada środki trwałe w postaci budynków na terenie RP, oddanych w całości lub w części do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy, o wartości początkowej powyżej 10 milionów złotych będzie zobowiązana do uiszczenia tego podatku⁴² (art. 24b PDOPrU).

Dalej - zwolnienie z art. 6 ust. 1 pkt 25 PDOPrU nie będzie obejmowało tych osiągniętych przez fundację rodzinną przychodów z najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, której przedmiotem jest przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część bądź składniki majątku fundacji służące prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany z nimi czy też z samą fundacją rodzinną (art. 6 ust. 8 PDOPrU) - przy czym wielkość udziałów i praw wynosić ma co najmniej 5%⁴³. Specyficzne zwolnienie podmiotowe fundacji rodzinnej w tym wypadku nie przysługuje i tym samym aktualizuje się obowiązek podatkowy na zasadach ogólnych (19%)⁴⁴.

Doniosłe znaczenie praktyczne posiada regulacja art. 24q ust. 1 PDOPrU. W myśl tego przepisu fundacja rodzinna zobowiązana jest jednak do zapłaty podatku CIT w wysokości 15% od:

- przekazanego lub postawionego do dyspozycji w sposób pośredni lub bezpośredni świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 FundRUst – a zatem na rzecz beneficjentów fundacji rodzinnej. Podstawą opodatkowania w tym względzie stanowi przychód (art. 24q ust. 2 PDOPrU);

39 Na uwagę zasługuje fakt, że podatkowi CIT podlega fundacja rodzinna w organizacji (art. 1 ust. 3 pkt 3 PDOPrU), a także do spółki jawnej z siedzibą na terenie RP, której współnikiem jest co najmniej jedna fundacja rodzinna (art. 1 ust. 7 PDOPrU).

40 M. Jamróży, H. Godusławski, Opodatkowanie fundacji rodzinnej w Polsce, MoPod 2023, Nr 2, s. 14 i n.

41 P. Kubiesa, Fundacja rodzinna. Zagadnienia podatkowe, Warszawa 2023, Legalis.

42 P. Matecki, M. Mazurkiewicz, CIT. Komentarz. Podatki i rachunkowość, Warszawa 2023, s. 1313.

43 Jest to rozwiązanie nawet dalej idące, niż przy dla celów cen transferowych. W tym przypadku wielkość udziałów lub praw wynosić ma 25% (Dyrektor KIS, Informacja indywidualna z 22.9.2023 r. 0111-KDIB1-2.4010.351.2023.3.ANK, Legalis).

44 Nie istnieje w stosunku do fundacji rodzinnej możliwość zastosowania 9% stawki podatku – art. 19 ust. 1b PDOPrU.

- mienia na wypadek rozwiązania fundacji rodzinnej – z tym że w tym wypadku podatkowi podlega tzw. różnica podatkowa, jako że przychód pomniejsza się o wartość podatkową mienia, wniesionego przez fundatora lub fundatorów (art. 24q ust. 3 PDOPrU). Celem ustawodawcy jest w tym wypadku jedynie opodatkowanie nadwyżki ponad to, co zostało wniesione do fundacji, a nie to, co zostało rzeczywiście wniesione⁴⁵;
- tzw. ukrytych zysków (o których niżej).

Wszystkie te podstawy opodatkowania, mimo wewnętrznej różnorodności, posiadają pewną cechę wspólną. Obowiązek uiszczenia podatku powstaje dopiero na etapie dysponowania określonymi środkami, natomiast ich gromadzenie i wypracowywanie w ramach fundacji pozostaje, zasadniczo, neutralne podatkowo. Co więcej, należy pamiętać, że omawiany podatek obciąża „majątek fundacji, a nie wartość świadczenia wypłacanego beneficjentowi”⁴⁶. Nie następuje więc „pomniejszenie” wartości świadczenia o stawkę podatku CIT.

6. Fundacja rodzinna a stawka sankcyjna

Wymieniano już w ramach niniejszego opracowania, że prawodawca wprowadził preferencyjne zasady opodatkowania w zakresie pól działalności fundacji rodzinnej, określone w art. 5 FundRUst. Innego rodzaju działalność jest wprawdzie dozwolona, jednakże podlega ona opodatkowaniu przy pomocy stawki sankcyjnej 25% podstawy opodatkowania⁴⁷, jak na to wskazuje art. 24r PDOPrU.

Konieczna jest każdorazowa ocena podejmowanych przez fundację rodzinną działań pod kątem tego, czy mieszczą się one w art. 5 FundRUst. W jednej z najnowszych interpretacji podatkowych rozpoznawano problem, w którym fundacja rodzinna obejmowała udziały w spółce. Działalność ta mieści się w art. 5 ust. 3 FundRUst. Jednakże nabycie udziałów w spółce nastąpiło wskutek wniesienia do spółki wkładu niepieniężnego - nabytej przez fundację nieruchomości. Tymczasem fundacja rodzinna ma w świetle art. 5 FundRUst uprawnienie do zbywania mienia, o ile nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia. Doszłoby zatem w takim wypadku do zrozdzenia obowiązku podatkowego w stawce 25%, gdyby wyłącznym celem uzyskania nieruchomości byłoby nabycie udziałów lub akcji⁴⁸.

W takim zakresie widoczne jest, że jakkolwiek fundacja rodzinna posiada w wielu aspektach preferencyjną pozycję podatkową, tak każdorazowo konieczne jest weryfikowanie zakresu prowadzonej działalności pod kątem tego rodzaju, czy mieści się ona w katalogu z art. 5 FundRUst czy też, o czym poniżej, stanowi formę ukrytego zysku.

45 wyr. WSA w Łodzi z 28.12.2023 r. I SA/Łd 768/23, Legalis.

46 Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, Interpretacja indywidualna z 25.08.2023 r. 0111-KDIB1-2.4010.242.2023.1.DP, Legalis.

47 A. Mariński, Podatki w fundacji rodzinnej, Przegląd Podatkowy 2023, Nr 8, s. 30.

48 Dyrektor Krajowej Interpretacji Skarbowej, Interpretacja indywidualna z 8.1.2024 r. 0114-KDIP2-1.4010.550.2023.2.PP, Legalis.

7. Fundacja rodzinna ukryte zyski

Kategoria „ukrytych zysków” posiada swoją definicję ustawową (art. 24q ust. 1a PDOPrU). Mieszczą się w niej: odsetki, prowizje, wynagrodzenia i inne opłaty od jakiegokolwiek rodzaju pożyczki udzielonej fundacji rodzinnej przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany z beneficjentem, fundatorem lub samą fundacją (pkt 1), uzyskane od nich darowizny lub inne nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia, inne niż te z art. 2 ust. 2 FundRUst (pkt 2), świadczenia na rzecz beneficjenta, fundatora lub podmiotu powiązanego z nimi bądź z fundacją rodzinną w wyszczególnionych zakresach⁴⁹ (pkt 3), **różnice między wartościami rynkowymi transakcji a ustaloną ceną transakcji** między fundacją rodzinną a beneficjentem, fundatorem lub podmiotami powiązanymi (pkt 4). Wyliczyć należy także: pożyczki udzielone przez fundację rodzinną beneficjentowi, podlegającą zwrotowi w danym roku podatkowym, a niezwrócone do upływu dnia złożenia deklaracji (pkt 5), jak i pożyczki udzielone temu samemu podmiotowi na okres co najmniej 10 lat (pkt 6). Katalog ten, jakkolwiek szeroki, ma charakter zamknięty. Oznacza to, że wszelkie inne świadczenia nie będą zaliczone do kategorii świadczeń z ukrytych zysków⁵⁰.

Główną determinantą przy ustalaniu, czy ma miejsce tzw. „ukryty zysk” (w obrębie większości z jego postaci) jest określenie drugiej strony transakcji. W szczególności, będą się mieścić w definicji „ukrytego zysku” poszczególne świadczenia udzielane przez fundatora na rzecz „własnej” fundacji⁵¹, a także przysporzenia ze strony fundacji rodzinnych na rzecz: fundatora, beneficjenta i samej fundacji oraz osób z nimi powiązanych. Definicja podmiotów powiązanych zawarta została natomiast w art. 11a PDOPrU. Są to m.in.: podmioty, z których jeden wywiera znaczący wpływ na inny, małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia oraz osoby fizyczne wywierające znaczący wpływ na dany podmiot.

8. Fundacja rodzinna a PIT oraz inne podatki (wzmianka)

W tym miejscu należy kwestię podatkową świadczenia na tle przepisów Ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647 - dalej: PDoFizU). W przeciwieństwie do poprzednio omawianego aktu prawnego, w tym wypadku zasadą jest, że świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 Ustawy i mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej, uważa się za tzw. przychód z innych źródeł w rozumieniu art. 20 ust. 1g PDoFizU. Z tym że dla celów omawianego podatku określa się proporcję wartości mienia wniesionego do fundacji

⁴⁹ Usługi doradcze, księgowe, badania rynku, usługi prawne, reklamowe, zarządzania i kontroli, przetwarzania danych, rekrutacji pracowników, gwarancji, poręczeń, opłaty i należności za korzystanie lub prawo korzystania z praw i wartości w postaci: spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego, autorskich praw majątkowych, recenzji, praw własności przemysłowej, wartości stanowiących równowartość uzyskanych informacji w zakresie know-how.

⁵⁰ Dyrektor KIS, Interpretacja indywidualna z 19.12.2023 r. 0111-KDIB2-1.4010.423.2023.2.AJ, Legalis.

⁵¹ Dyrektor KIS, Interpretacja indywidualna z 7.12.2023 r. 0111-KDIB2-1.4010.421.2023.2.DD, Legalis.

rodzinnej przez każdego z fundatorów oraz dla fundacji rodzinnej. Tę proporcję zapisuje się w spisie mienia (art. 28 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 4 FundRust). W odniesieniu do tej proporcji prawodawca wprowadził zwolnienie z PIT w kształcie unormowanym przez art. 27 ust. 1 pkt 157 w zw. z ust. 49. Prawidłowe odczytanie ww. przepisów kierunkuje do wniosku, że nie jest objęte podatkiem PIT świadczenie (art. 2 ust. 2 FundRust) na rzecz beneficjenta - fundatora, albo jego małżonka, zstępnego, wstępnego, pasierba, rodzeństwa, ojczyma, macochy, oraz uzyskane przez nich mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej. Wszystkie te zwolnienia obejmują proporcje, według stanu na dzień uzyskania przychodu. Mowa tutaj o proporcji wartości mienia wniesionego do fundacji rodzinnej przez każdego z fundatorów lub przez fundację rodzinną (art. 28 ust. 1 FundRust). W tym względzie następuje porównanie mienia wniesionego przez tego fundatora w stosunku do którego potencjalny podatnik PIT pozostaje w „grupie 0” wartości sumy mienia wniesionych przez wszystkich fundatorów. W zależności zatem od konfiguracji faktycznej może dojść do sytuacji, kiedy całość świadczenia wypłacanego przez fundację rodzinną będzie zwolniona od podatku PIT⁵².

Inaczej rzecz się ma w odniesieniu do innych kategorii beneficjentów (spoza tzw. „grupy 0”). W ich przypadku aktualizuje się obowiązek podatkowy z tytułu PIT (10 lub 15%), a także obowiązek fundacji podatkowej w zakresie poboru zaliczek. Powracając do wcześniejszych wywodów należy wskazać jeszcze, że możliwy jest scenariusz, kiedy to dojdzie do powstania obowiązku podatkowego z tytułu PIT - na wypadek świadczenia na rzecz innych beneficjentów niż z „grupy 0” - a także z tytułu „ukrytych zysków” – gdyby beneficjent był jednocześnie osobą powiązaną z fundacją rodzinną. Wówczas łączna skala podatku wynosić będzie 30% lub 25%⁵³.

Obraz podatkowy fundacji rodzinnej jest zatem wielowątkowy, kryje w sobie korzyści związane z akumulacją kapitału oraz zagrożenia, zwłaszcza w kontekście ustaw o podatkach dochodowych (PIT i CIT). Oczywiście, omówienie to nie wyczerpuje całości tematyki związanej z sytuacją podatkową fundacji. Dla uzupełnienia wypada wskazać, że świadczenia, wypłacane przez fundację rodzinną, nie zostały ujęte, jako podlegające opodatkowaniu przez PCC⁵⁴ ani przez podatek od spadków i darowizn⁵⁵.

52 Np. w przypadku, gdy wypłata nastąpi na rzecz jedyne fundatora (Dyrektor KIS, Interpretacja z 18.8.2023 r. 0113-KDIP-2-3.4011.465.2023.1.JS, Legalis).

53 W zależności od grupy podatkowej - art. 30 ust. 1 pkt 17 lit. a) i b) PDoFizU.

54 Art. 1 ust. 1 Ustawy z 9.9.2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 170. Dalej: CzCwU) zawiera zamknięty katalog czynności cywilnoprawnych, niepodlegających opodatkowaniu – zasada *numerus clausus* (H. Filipczyk, Podatek od czynności cywilnoprawnych. Komentarz, Warszawa 2015, s. 59 i n.).

55 W tym względzie prawodawca przewidział bezpośrednie wyłączenie w odniesieniu do świadczeń z art. 2 ust. 2 Ustawy oraz mienia otrzymanego w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej (art. 3 pkt 9 Ustawy z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn -Dz. U. z 2023 r. poz. 1774, SpDarU). Również i darowizna na rzecz fundacji rodzinnej jest obojętna dla podatku od spadków i darowizn (art. 1 tej ustawy).

9. Audyt w fundacji rodzinnej oraz sprawozdawczość (wzmianka)

W FundRUst nie przewidziano w stosunku do fundacji rodzinnych podobnych narzędzi nadzorczych, które mają zastosowanie w przypadku do fundacji znanej z ustawy z 6.4.1984 r. o fundacjach⁵⁶. Nie oznacza to jednak, że fundacja rodzinna, realizując swoje kompetencje, nie posiada żadnych obowiązków sprawozdawczych. Są one w istocie dwojakie. Po pierwsze, jak wskazuje art. 77 FundRUst, działania w zakresie zarządzania majątkiem podlegają cyklicznej, niezależnej ocenie - pod kątem prawidłowości, rzetelności oraz zgodności z prawem, celem oraz jej dokumentami.). Po drugie, w określonych sytuacjach konieczne będzie przeprowadzenie badania, o jakim mowa w przepisach o rachunkowości⁵⁷. Audyt oraz sprawozdanie rachunkowe nie są tożsamymi kategoriami⁵⁸, aczkolwiek na kształt obu z nich wpływ ma zgromadzenie beneficjentów. Ono bowiem określa zarówno firmę audytorską lub zespół audytorów⁵⁹(art. 77 ust. 1 FundRUst) spośród podmiotów posiadających kompetencje określone w FundRUst (art. 78) oraz firmę audytorską na potrzeby badania sprawozdania stosownie do przepisów ustawy o rachunkowości (art. 72 punkt 4 FundRUst).

Zasadą pozostaje to, że audyt przeprowadzany jest raz na cztery lata (art. 79 ust. 1 FundRUst). Dla ochrony majątku fundacji rodzinnej oraz praw beneficjentów przewiduje się jednak w określonych sytuacjach obowiązek corocznego przeprowadzania audytu. Chodzi o sytuację, gdy sprawozdanie finansowe fundacji rodzinnej będzie podlegało badaniu zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości⁶⁰. Wtedy, wedle art. 79 ust. 2 FundRUst, audyt przeprowadza się corocznie przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego.

Audyt oraz sprawozdanie z ustawy o rachunkowości służą odrębnym celom. I tak, przedmiotem audytu jest zarządzanie aktywami fundacji rodzinnej, zaciąganie i spełnianie zobowiązań prywatnych i publicznoprawnych (art. 77 ust. 1 FundRUst). Natomiast celem badania sprawozdania finansowego jest przedstawienie pisemnej opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest prawidłowe i czy rzetelnie przedstawia sytuację majątkową badanej jednostki⁶¹. Taka przejrzystość jest istotna zarówno w interesie beneficjentów fundacji rodzinnej, jak i samego państwa⁶².

56 Rozróżnia się w tym względzie nadzór bezpośredni, sprawowany przez sąd oraz nadzór pośredni, sprawowany przez ministra oraz starostę - szerzej: S. Kidyba, Wybrane zagadnienia związane z nadzorem nad fundacjami - *uwagi de lege lata i de lege ferenda*, PPH 2007, Nr 9, s. 32. Kontrola sprawowana przez sąd nad fundacjami rodzinnymi odbywa się na wypadek niezarejestrowania fundacji rodzinnej w prawem określonych terminach (art. 85 FundRUst) oraz w razie powództwa o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały (art. 82-83 FundRUst).

57 Fundacja rodzinna, jako osoba prawna, podlega bowiem przepisom o rachunkowości.

58 A Krysik, Ustawa..., s. 164 i n.

59 Zespół audytorów powinien liczyć minimum trzy osoby - biegłego rewidenta, doradcę podatkowego, adwokata lub radcę prawnego, zgodnie z art. 77 ust. 2 FundRUst (A. Mariański, Fundacja rodzinna. Aspekty prawne i podatkowe, Warszawa 2023, s. 259).

60 W sytuacji, gdy spełnione są co najmniej dwa z następujących warunków - średnioroczne zatrudnienie na pełne etaty wynosiło co najmniej 50 osób, suma aktywów na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość 2.500.000 euro (w walucie polskiej) lub przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 5.000.000 euro (art. 64 ust. 4 ustawy z 29.4.1994 r. o rachunkowości - Dz.U. z 2023 r. poz. 120).

61 A. Helin, Ustawa o rachunkowości. Komentarz, Warszawa 2014, Legalis, Art. 4, Nb. 29.

62 Szczególnym wyrazem uprawnień państwowych w tym zakresie jest art. 84 FundRUst.

10. Podsumowanie

Już ten pobieżny wywód obrazuje, jaką złożoność i głębie kryje w sobie aktualne uregulowanie dotyczące fundacji rodzinnej, mechanizmu stanowiącego odpowiedź na potrzeby rynku w zakresie zapewnienia ciągłości gromadzonych majątków. Otoczenie prawne dla nowopowstałego typu fundacji jawi się w wielu aspektach jako korzystne i atrakcyjne rozwiązanie (zwłaszcza pod kątem podatkowym), konkurencyjne względem dotychczasowych regulacji. Właściwie utworzona fundacja rodzinna, której działalność będzie skupiona w ramach określonych przez statut oraz FundRUst, może stanowić odpowiednie narzędzie akumulacji aktywów, z korzyścią dla rodzinnych firm, chroniąc je tym samym przed rozdrobnieniem. Ewidentne jest – wnioskując już choćby po ilości dotychczasowych opracowań naukowych i praktycznych – że fundacja rodzinna stanowić będzie istotny element życia prawnego.

BIBLIOGRAFIA:

- Adamus R. Art. 2. Osobowość prawna [w:] Fundacje rodzinne. Komentarz, pod red. R. Adamusa, P. Steca (red.), Warszawa 2024,
- Bieluk J. Możliwość zastosowania instytucji fundacji rodzinnej w rolnictwie, Przegląd Prawa Rolnego 2023/1
- Blajer P. Pytanie nr 37 Za jakie zobowiązania fundatora będzie odpowiadała fundacja rodzinna? [w:] P. Blajer (red.) Fundacja rodzinna. Pytania i odpowiedzi, Warszawa 2023
- Blajer P. Rozdział I kwestie zasadnicze związane z fundacją rodzinną, [w:] P. Blajer (red.) Fundacja rodzinna. Pytania i odpowiedzi, Warszawa 2023
- Filipczyk H., Podatek od czynności cywilnoprawnych. Komentarz, Warszawa 2015
- Górnjak K. Odpowiedzialność fundacji rodzinnej za zobowiązania fundatora, Krakowski Przegląd Notarialny 2023/3
- Helin A. Ustawa o rachunkowości. Komentarz, Warszawa 2014, Legalis, Art. 4
- Jamróży M. Godusławski H. Opodatkowanie fundacji rodzinnej w Polsce, MoPod 2023, Nr 2
- Kappes A. Inne czynności powiernicze [w:] Prawo zobowiązań - umowy nienazwane. System Prawa Prywatnego tom 9 pod red. W. J. Katnera (red.), Warszawa 2023,
- Karaś, K. Czy wniesienie składników majątkowych do fundacji rodzinnej stanowi przychód? Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych 2023/12
- Kidyba, S. Wybrane zagadnienia związane z nadzorem nad fundacjami - uwagi *de lege lata* i *de lege ferenda*, PPH 2007, Nr 9
- Kłósowicz D. Świadczenie fundacji rodzinnej jako transakcja kontrolowana, Przegląd Podatkowy 2023/10
- Krawczyk A. Adamus R. Art. 26. Statut [w:] Fundacje rodzinne. Komentarz, pod red. R. Adamusa, P. Steca (red.), Warszawa 2024
- Krysik A. Fundacja rodzinna - nowy instrument prawny w sukcesji mienia, Temidium 2023, nr 3
- Krysik A. Ustawa o fundacji rodzinnej, Warszawa 2023
- Kubiesa P. Fundacja rodzinna. Zagadnienia podatkowe, Warszawa 2023, Legalis.
- Kulas M. Ustawa o fundacji rodzinnej. Założenia i perspektywy projektu, Krakowski Przegląd Notarialny 2021/3,
- Małecki P. Mazurkiewicz M. CIT. Komentarz. Podatki i rachunkowość, Warszawa 2023
- Mariański A. Fundacja rodzinna. Aspekty prawne i podatkowe, Warszawa 2023
- Mariański A. Podatki w fundacji rodzinnej, Przegląd Podatkowy 2023, Nr 8
- Mółka M. Strożek-Kucharska M., Fundacja rodzinna na tle innych fundacji? Przyczynek do dyskusji, Przegląd Prawa Publicznego 2023, nr 12
- Skrzeczko K. Prawne aspekty funkcjonowania fundacji rodzinnej, Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych 2023/2
- Trzeciakowski R. Art. 17 [w:] Ustawa o fundacji rodzinnej. Komentarz pod red. P. Grabowskiego, D. Leszczyk, Warszawa 2023, Legalis
- Turska-Tomczykowska A. Działalność gospodarcza – proces legislacyjny [w:] Fundacja rodzinna. Aspekty prawne i podatkowe. Komentarz pod red. P. Tomczykowskiego, Warszawa 2023
- Waszczuk-Napiórkowska J. Ocena rządowego projektu ustawy o fundacji rodzinnej (druk nr 2798), Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych 2022/4
- Wójcik M. Pojęcie i typy fundacji w prawie rzymskim, Roczniki Nauk Prawnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2000, tom X, Z. 1

DURAJ RECK
KANCELARIA ADWOKACKA

SIEDZIBA KANCELarii

ul. Gliwicka 5, 40-079 Katowice

tel.: +48 32 253-90-11

tel.: +48 32 703-99-59

e-mail: office@durajreck.com

www.durajreck.com